

Týždeň od 1. do 7. marca

DOKONALÝ V KRISTOVI

(KOLOSANOM 2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kolosanom 2; Heb 7,11; Iz 61,3; 1Kor 3,6; 5Moj 31,24–26; Rim 2,28.29; Rim 7,7

ÚVODNÝ TEXT

¹⁶Nech vás teda nikto nesúdi za jedenie a pitie, ani za sviatky, novmesiace, ani za soboty. ¹⁷To sú tieňe budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova. (Kol 2,16.17)

Už sa ťa niekedy niekto pýtal, prečo zachovávaš sobotu? Možno len nedávno ti niekto citoval úvodný text ako „dôkaz“ proti sobote. Pavol však nenapísal tento text ako komentár k štvrtému prikázaniu, ale ako reakciu na bludy, ktoré šířili niektorí falošní učители v cirkvi. O aké pomýlené názory išlo?

Pavol charakterizuje falošné učenie ako „prázdne a klamné filozofovanie“, ktoré je založené na „ľudských podaniach“ a na „živloch sveta“, ale nie „na Kristovi“ (Kol 2,8). Týkalo sa aj obriezky a dodržiavania židovských sviatkov (Kol 2,11.16), vrátane židovských očistných rituálov a predpisov súvisiacich s jedlom (Kol 2,16.21). Patrilo sem aj uctievanie anjelov alebo snaha napodobňovať anjelské uctievanie (Kol 2,18). A napokon, tieto bludné učenia sa zakladali na „ľudských príkazoch a náukách“ a pravdepodobne zahŕňali aj rôzne asketické praktiky (Kol 2,22.23).

Títo falošní učители boli zjavne nábožensky založení a úprimní, zároveň však evanjelium pochopili nesprávne. Tento týždeň si ukážeme, v čom spočíval ich problém. A zároveň si ukážeme, prečo úvodný text nemá nič spoločné s našim zachovávaním soboty ako siedmeho dňa.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa na základe čítania 2. kapitoly Listu Kolosanom budeme zaoberať Pavlovou reakciou na falošné učenie, ktoré ohrozovalo koloský zbor. Preskúmame, ako Pavol argumentuje proti spoliehaniu sa na ľudské tradície a obrady a zdôrazňuje, že našou jedinou nádejou a istotou je Kristus.

- Kol 2,1–7: Poklady múdrosti ukryté v Kristovi (nedeľa)
- Kol 2,6–10: Zakotvenie v Kristovi ako ochrana pred prázdnu filozofiou (pondelok)
- Kol 2,11–15: Zrušenie „dlžného úpisu“ na kríži (utorok)
- Kol 2,16–19: Obradné sviatky ako tieň, ktorého skutočnosťou je Kristus (streda)
- Kol 2,20–23: Nebezpečenstvo podriaďovania sa ľudským príkazom a asketizmu (štvrtok)

POKLADY MÚDROSTI A POZNANIA

¹Chcem totiž, aby ste vedeli, aký veľký zápas tu vediem za vás i za tých, čo sú v Laodicei, i za všetkých, čo ma ešte osobne nevideli, ²aby to povzbudilo ich srdcia a spojilo v láske, aby tak dosiahli všetko bohatstvo plnosti chápania a poznanie Božieho tajomstva – Krista. ³Lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania. ⁴Toto hovorím preto, aby vás nikto nezviedol falošným prehovaraním. ⁵Veď hoci som aj telesne vzdialený, duchom som s vami a radujem sa, keď vidím váš poriadok a pevnosť vašej viery v Krista. ⁶Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žite ⁷zakorenení a v ňom budovaní, upevnení vo viere, ako ste sa naučili; rozhojňujte sa vo vzdávaní vďaky. (Kol 2,1–7)

Jób položil otázku: „No múdrosť – kde ju možno nájsť? Sídlo rozumnosti – kde sa nachádza?“ (Jób 28,12). Pavol odpovedá: v Kristovi, „lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania“ (Kol 2,3; porovnaj 1Kor 1,30). Ak máme Krista, máme všetko, dokonca aj „všetko bohatstvo plnosti chápania“ zmyslu života (Kol 2,2). Prostredníctvom Krista bolo zjavené Božie tajomstvo, ktoré zahŕňa celý plán spásy.

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Aký cieľ sledoval Pavol pri písaní Listu Kolosanom (Kol 2,1–7)?

Grécke slovo *parakléthósin* znamená „povzbudený“ alebo „posilnený“ (Kol 2,2). Pavlovou túžbou nie je len pomôcť veriacim v Kolosách rozpoznať falošné učenia, ale aj „zjednotiť“ (*symbibasthentes*) ich v kresťanskej láske. Spôsob Pavlovho vyjadrenia („aby to povzbudilo... a spojilo“) naznačuje jeho dôveru, že tento list dosiahne zamýšľaný cieľ.

Pavol zároveň vyjadril svoju radosť z Kolosanov, keď vidí „váš poriadok a pevnosť vašej viery v Krista“ (Kol 2,5).

Grécky výraz *taxis*, preložený ako „poriadok“, sa v Novej zmluve používa v súvislosti s kňazským poriadkom Árona (Luk 1,8; Heb 7,11) a Melchizedeka (Heb 5,6.10; 6,20; Heb 7,11.17). V študovanom texte však Pavol tento výraz aplikuje na poriadok v cirkvi (pozri aj 1Kor 14,40). Niekedy máme tendenciu považovať cirkevný poriadok a organizáciu iba za cirkevnú inštitúciu bez teologického významu.

Keď však Pavol určoval, ako má vyzerat' náležité správanie sa pri bohoslužbách (pozri napríklad 1. Korintanom 11), a špecifikoval, ako by sa mali vyberať starší a diakoni (1. Timotejovi 3; Títovi 1), veľmi dbal na udržiavanie poriadku v cirkvi. Prostredníctvom týchto opatrení sa zachováva a šíri Božia múdrosť a učenie Biblie. Vďaka správne mučeniu, ktoré Kolosania prijali od Pavlových spoločníkov, mali „pevnú“ vieru. Tá je neotrasiteľná, pretože spočíva na pevnom biblickom základe, ktorý, ak sa ho budú držať, im pomôže chrániť sa pred bludmi, ktoré šíria falošní učelia.

■ Aká je tvoja skúsenosť s dôležitosťou „poriadku“ v tvojom duchovnom živote?

APLIKÁCIA

ZAKORENENÍ A BUDOVANÍ V KRISTOVI

⁶Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žíte ⁷zakorenení a v ňom budovaní, upevnení vo viere, ako ste sa naučili; rozhojňujte sa vo vzdávaní vďaky. ⁸Dajte pozor, aby vás niekto nepriviedol do otroctva prázdny a klamným filozofovaním, založeným na ľudských podaniach, na živloch sveta, a nie na Kristovi. ⁹Predsa v ňom telesne prebýva celá plnosť božstva. ¹⁰Aj vy ste dosiahli plnosť v tom, ktorý je hlavou každého kniežatstva a moci. (Kol 2,6–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Téma listu Kolosanom vyjadruje jedno z najzreteľnejších pravidiel kresťanského života: „Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žíte.“ (Kol 2,6) Spásu si prisvojujeme prijatím *Osoby*, nie súboru náuk. Prijatie Ježiša však zahŕňa aj prijatie celého Jeho učenia, ako ho odovzdávajú proroci a apoštoli v Písme (pozri Ef 2,20).

A čo je najdôležitejšie, prijatie Krista znamená smrť sebe samému, úplné odovzdanie sa živému Kristovi.

Živé Slovo (Ježiš) nemožno oddeliť od písaného Slova (Biblie). Sú to dve strany tej istej mince. V skutočnosti iba prostredníctvom Písma môžeme poznať Ježiša. „Žiť“ (doslova „chodiť, „kráčať“) „v ňom“ znamená, že dovoľujeme Jeho Slovu a Jeho Duchu, aby nás viedli vo všetkých našich rozhodnutiach a v každom našom čine.

V Kol 2,7 Pavol používa bežnú biblickú metaforu, ktorá prirovnáva kresťanov k rastlinám. V Kristovi sa zakoreňujeme tým, že ho prijímame ako svojho Spasiteľa a usporiadame si život podľa Jeho Slova. Takto sa „upevňujeme vo viere“.

Ako nasledujúce texty objasňujú metaforu rastliny ako symbolu veriacich?

Iz 61,3

Mat 3,10

Luk 8,11–15

1Kor 3,6

Pavol jasne vymedzuje dve možnosti, ktoré stoja pred veriacim. Jednou je zostať „sodom Hospodina“ (Iz 61,3) a naďalej zostať úplný v Kristovi tým, že sa Ho držíme a nasledujeme Jeho učenie. Druhú možnosť by sme mohli prirovnať k umelej rastline, ktorá síce vyzerá ako ozajstná, ale v skutočnosti je bez života. Prijatím ľudských filozofií a tradícií sa dostávame do „otroctva“ (Kol 2,8). Hoci nás Kristus oslobodil, treba si dávať pozor, aby sme sa nenechali „zatiehnúť do jarma otroctva“ (Gal 5,1; porovnaj Sk 15,10).

Stručne povedané, prijatie nebiblického učenia znamená odmietnutie Krista, pretože tí, ktorí veria falošným náukám, prijali iné evanjelium a uprednostnili ľudské autority pred autoritou Písma (pozri Gal 1,6–9). Takémuto nebezpečenstvu čelila nielen raná cirkev, ono pretrváva dodnes.

APLIKÁCIA

- Aká je tvoja skúsenosť s tým, čo znamená zomrieť sebe samému, aby sme prijali Krista? Prečo ide o neustály proces?

PRIBITÝ NA KRÍŽ

¹¹V ňom ste aj boli obrezaní obriezku, vykonanou nie rukami, ale Kristovou obriezku – vyzlečením z telesnosti, ¹²keď ste s ním boli v krste pochovaní. Spolu s ním ste boli aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych. ¹³Aj vás, ktorí ste boli mŕtvi v previneniach a neobriezke svojho tela, oživil spolu s ním, keď nám odpustil všetky previnenia, ¹⁴keď vymazal dlžobný úpis, ktorý svojimi nariadeniami svedčil proti nám, a úplne ho zrušil tým, že ho pribil na kríž. ¹⁵Odzbrojil a verejne odhalil kniežatstvá a mocnosti a cez Krista nad nimi zvíťazil. (Kol 2,11–15)

Na aký problém poukazuje Pavol v úvodnom texte (Kol 2,11–15)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Veľmi často sme svedkami toho, ako sa úvodný text (najmä Kol 2,14) zneužíva ako argument proti zákonu a dodržiavaniu soboty.

Pre správne pochopenie uvedených textov prichádzajú adventisti siedmeho dňa s dvomi hlavnými výkladmi: Prvý ukazuje, že „dlžobný úpis“ pribitý na kríž je zoznam obvinení vznesených „proti nám“ a pripomína nápis, ktorý Pilát zavesil na Ježišov kríž (Mat 27,37; Ján 19,19.20). Druhá možnosť je, že na kríž bol pribitý obradný zákon, ktorý napísal Mojžiš (pozri 5Moj 31,24–26).

Keď sa pozrieme na verš v jeho širšom kontexte, vidíme, že jasne hovorí o obradnom zákone.

Pavol sa zmieňuje aj o „obriezke, vykonanej nie rukami“ (Kol 2,11), pri ktorej ide o „obriezku srdca“ (Rim 2,28.29; porovnaj 5Moj 30,16). Táto obriezka srdca je v očividnom kontraste s obriezku tela, ktorá bola jedným z najdôležitejších ustanovení obradného zákona (3Moj 12,3; porovnaj 2Moj 12,48).

Pavol potom spája túto vnútornú zmenu s „vyzlečením z telesnosti“ a s krstom ponorením. Týmto krstom sa stotožňujeme s Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním (Kol 2,11.12).

Takáto skúsenosť obrátenia je potom prirovnaná k tomu, že sme boli „mŕtvi v previneniach“, ale Boh nás svojou mocou „oživil“ spolu s Kristom a „odpustil nám všetky previnenia“ (Kol 2,13).

Slovo „nariadenia“ (Kol 2,14) sa v Novej zmluve vzťahuje na právne predpisy – svetské (Luk 2,1; Sk 17,7) alebo cirkevné (Sk 16,4). Jediný ďalší výskyt tohto gréckeho slova v Pavlových spisoch sa vzťahuje na obradný zákon, ktorý tvoril múr oddelujúci Židov a pohanov (Ef 2,14.15).

Keďže Pavol už hovoril o odpustení hriechov a vnútornej zmene symbolizovanej krstom, je nepravdepodobné, že by sa k tejto téme vrátil s inou metaforou, ktorá sa nikde inde v Písme nenachádza. Zdá sa, že Pavol skôr zdôrazňuje podobnú myšlienku ako v liste Efezanom: že totiž pohanskí veriaci v Kolosách sa nemusia starať o dodržiavanie obradného zákona vrátane obriezky, ani o zákony o čistote, ktoré s takýmto záväzkom súviseli (porovnaj Sk 10,28.34.35). Pavol zjavne ani len nenaznačil, že by Desatoro bolo pribité na kríž, zvlášť keď na inom mieste definuje hriech ako porušenie Desatora (Rim 7,7).

■ Sú v tvojom živote tradície, rituály alebo vonkajšie prejavy – náboženské či kultúrne –, na ktoré sa niekedy spoliehaš viac než na samotného Krista? Ako môžeš upriamiť svoj pohľad ešte viac na živého Spasiteľa namiesto symbolov, ktoré už v ňom našli svoje naplnenie?

APLIKÁCIA

TIEŇ ALEBO SKUTOČNOSŤ?

¹⁶Nech vás teda nikto nesúdi za jedenie a pitie, ani za sviatky, novmesiace, ani za soboty. ¹⁷To sú tiene budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova. ¹⁸Nech vás nepripraví o víťaznú cenu nikto, kto sa vyžíva v poníženosti a uctievaní anjelov, kto sa nechá unášať tým, čo videl, bezdôvodne sa nadúva pod vplyvom svojho telesného zmýšľania. ¹⁹Taký človek sa nedrží hlavy, z ktorej celé telo, vyživované a pospájané kĺbmi a šľachami, rastie Božím vzrastom. (Kol 2,16–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

O akých židovsko-kresťanských praktikách hovorí Pavol v úvodnom texte (Kol 2,16–19)?

Dodnes sa učenci nezhodujú na tom, aké problémy tu Pavol riešil. Isté však je, že apoštol v Liste Kolosanom prináša pomerne veľa informácií o tom, čo by sme mohli charakterizovať ako židovsko-kresťanský spor uprostred zboru, ktorého členovia mali prevažne pohanské korene (Kol 2,13). To znamená, že veriaci zo Židov kladli dôraz na to, čo veriaci nemuseli nasledovať.

Je zrejmé, že Kol 2,16 uvádza niekoľko bežných židovských praktík, ktoré zjavne pokračovali medzi niektorými židovskými konvertitmi na kresťanstvo. Do rovnakého kontextu zapadajú aj niektoré prvky z Kol 2,18. Ježiš kritizoval falošnú pokoru niektorých náboženských vodcov (napríklad Mat 6,1.5.7.16). Z kumránskych zvitkov sa dozvedáme, že anjeli zohrávali významnú úlohu v niektorých židovských predstavách o uctievaní. Problémy, s ktorými sa Pavol vyrovnával v Liste Kolosanom, boli s najväčšou pravdepodobnosťou podobné tým, ktorým čelil aj inde.

Kedže verš Kol 2,16 je tak často nesprávne chápaný, je dôležité preskúmať ho podrobnejšie. Všimnite si tieto body:

- (1) Pavlovo použitie slova „teda“ naznačuje, že ide o záver vyvedený z toho, čo už povedal. A v predchádzajúcich veršoch (Kol 2,11–15) vysvetlil, že telesná obriezka stratila svoj význam, pretože dôležitá je vnútorná zmena srdca.
- (2) „Jedenie a pitie“ sa vzťahuje na obeť jedla a nápojov, ktoré Izraeliti prinášali do chrámu.
- (3) Upresnenie „za sviatky, novmesiace, ani za soboty“ (Kol 2,16) zrejme odkazuje na Oz 2,13 (Oz 2,11 Roh.), kde sa spomína rovnaká postupnosť obradných dní, ktorá zahŕňa aj obradné soboty (pozri napríklad 3Moj 23.11.24.32).

Pre naše pochopenie tohto verša je kľúčový Pavlov vlastný výklad: ide o „tiene budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova“ (Kol 2,17). Tieto obradné dni, podobne ako obeť, poukazovali na Kristovo dielo (pozri 1Kor 5,7; 15,23). Siedmy deň, sobota, bola naopak ustanovená v Edene pred hriechom a dávno predtým, ako boli ustanovené obradné obeť svätyne, preto nebola tieňom, ktorý mal byť po kríži odstránený.

APLIKÁCIA

- Hoci sa v danom kontexte nehovorí o sobote ako siedmom dni, ako by si mohol uplatniť Pavlovu radu „nesúdiť“ iných (Kol 2,16)?

ĽUDSKÉ PRÍKAZY

²⁰Ak ste teda s Kristom zomreli živlom sveta, prečo sa ako tí, čo žijú vo svete, podriaďujete predpisom: ²¹„Neber do rúk, neokús, ani sa nedotýkaj?“ – ²²Veď sú to iba ľudské príkazy a náuka o veciach, ktoré sa použitím ničia. ²³Vyzerá to ako múdrosť, ako zvláštny prejav nábožnosti, sebaponížovania a telesného umŕtšovania. No nikomu nie sú na česť, ale len na uspokojenie telesného zmýšľania. (Kol 2,20–23)

Čo Pavol zdôrazňuje v úvodnom texte (Kol 2,20–23)? Ako to súvisí s kontextom celej kapitoly?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Rovnako ako v Liste Galaťanom, aj tu Pavol charakterizuje zachovávanie židovských obradov ako lipnutie na „živloch sveta“ (Kol 2,8,20; porovnaj Gal 4,3.9). Inými slovami, podobne ako pozemský chrám, aj tieto veci patria na zem, *ale* naša vlasť (naše občianstvo) je v nebi. Nemusíme sa teda nechávať obťažkávať obradným zákonom, pretože ten len predznamenal realitu, ktorú teraz prežívame prostredníctvom Krista. To znamená, že hoci uvedené obrady pôvodne dal ľuďom Boh, po tom, čo splnili svoju funkciu, už nie sú potrebné.

Pretože všetky tieto nariadenia boli zrušené na kríži (ako naznačuje božská ruka, ktorá roztrhla chrámovú oponu; pozri Mat 27,51; porovnaj Dan 9,27), kresťania (vrátane kresťanov zo Židov) týmito nariadeniam už viac nepodliehajú. Ak by sme sa im podriadili, znamenalo by to, že sme sa stotožnili s týmto svetom, ktorý pominie, na rozdiel od nového sveta, ktorý nám bol prisľúbený v Kristovi.

Veď sa tešíme na „nové nebo a novú zem, v ktorých prebýva spravodlivosť“ (2Pet 3,13), nie iba na obnovu tejto starej zeme.

Nejde len o to, že farizeji a zákonníci pridali k Mojžišovým predpisom ďalšie ľudské požiadavky (pozri Mar 7,1–13). Dodržiavanie starozmluvných obradov, ktoré Kristus naplnil, už nemohlo byť považované za Božiu požiadavku, ale iba za ľuďmi uložené povinnosti. Zdá sa, že sa stávali bremenom pre vieru, a nie niečím, čo by ju posilňovalo. Ľudia, ktorí tieto starozmluvné nariadenia zachovávali a presadzovali ich, sa ľahko dostávali do pokušenia myslieť si, že sú lepší ako ostatní. A nielen to. Takýto postoj zvädza k predstave, že si za svoje konanie zaslúžia spásu. A to je pasca, do ktorej sa nechceme nechať chytiť.

V priebehu kresťanských dejín mnohí učenci a cirkevní predstavitelia podľahli pokušeniu vydávať rôzne náboženské vyhlásenia, ktorými si uzurpovali úlohu Svätého Ducha pri vedení veriacich v chápaní významu Biblie. Sám Kristus je prameňom, z ktorého vyviera pravda Písma, ako ju učil Pavol a ostatní biblickí pisatelia.

- **Ako sa môžeme uistiť o našom správnom pochopení toho, že jediným základom našej spásy je to, čo Ježiš urobil pre nás, bez nás a namiesto nás – bez ohľadu na to, čo robí v nás?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ako sa niektorí ľudia za čias apoštolov snažili vieru v Písmo zničiť pomocou tradície a vtedajšej filozofie, rovnako sa odveký nepriateľ spravodlivosti snaží zviest' ľudí na zakázané cesty populárnymi názormi *vyššej kritiky*, vývojovej teórie, spiritualizmu, teozofie a panteizmu. Mnohým sa Písmo javí ako lampa bez oleja, pretože sa rozhodli ísť cestou špekulatívnych dohadov, plodiacich nedorozumenia a zmätok. *Vyššia kritika*, ktorá svojou metódou rozpitváva, odhaduje a pretvára, v podstate podrýva vieru v Písmo ako Božie zjavenie. Božiemu slovu bráni usmerňovať, povznášať a ovplyvňovať ľudské životy. Spiritualizmus zvádza mnohých k viere, že najvyšším zákonom je túžba, že slobodou je svojvôľa a že človek sa zodpovedá len sám sebe. Kristov nasledovník sa stretne s *peknými rečami* (Kol 2,4), pred akými apoštol varoval veriacich v Kolosách. Stretne sa so spiritualistickými výkladmi Písma, ale nemá ich prijať. Svojím hlasom musí jasne potvrdiť večné pravdy Písma. S pohľadom stále upretým na Krista má neochvejne ísť vyznačenou cestou a odmietnuť všetky názory, ktoré sú v rozpore s Kristovým učením. Predmetom jeho obdivu a rozjímania má byť Božia pravda. Písmo má pokladať za Boží hlas, ktorý ho bezprostredne oslovuje. Takto nájde múdrosť, ktorá pochádza od Boha.“ (AA 474.475; PN 273.274)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Čo to znamená, že v Kristovi „telesne prebýva celá plnosť božstva“ a že On „je hlavou každého kniežatstva a mocnosti“ (Kol 2,9.10)? Pozri aj Ján 1,1; Heb 1,3 a 1Pet 3,22.
2. Všetci sme pravdepodobne počuli, ako niekto na základe Kol 2,14–16 argumentoval proti sobote ako siedmemu dňu. Aké ďalšie problémy, okrem tých, ktoré sme študovali tento týždeň, vyplývajú z použitia týchto textov na argumentáciu, že už nemusíme dodržiavať štvrté prikázanie?
3. Ako sa vysporiadať s tvrdeniami, že musíme dodržiavať aj obradné predpisy? Hoci možno niekto nájde v ich dodržiavaní nejaké duchovné alebo teologické požehnanie, aké problémy vyplývajú z trvania na tom, že ich treba dodržiavať?
4. Ellen Whiteová napísala, že by sme Bibliu mali považovať „za Boží hlas“, ktorý nás „bezprostredne oslovuje“. Prečo sa teda musíme dôsledne chrániť pred kýmkoľvek alebo čímkoľvek, čo by mohlo oslabiť našu vieru v autoritu a inšpiráciu celého Písma, dokonca aj tých častí, ktoré by nás miestami mohli znepokojovať?